

Nr 74.

Ankom till riksdagens kansli den 13 maj 1924 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om anvisande ytterligare av visst belopp för uppförande av nya byggnader för folkskoleseminariet i Linköping.

(2:a avd.)

Uti en inom andra kammaren av herr *V. Rydén* väckt motion, nr 98, har hemställts, att riksdagen må, med godkännande i huvudsak av föreliggande nya av arkitekten *A. V. Fagerström* utarbetade ritningar alt. B, av det för uppförande av nya byggnader för folkskoleseminariet i Linköping beviljade beloppet av 1,800,000 kronor anvisa för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag ett belopp av 13,000 kronor.

I fråga om de av motionären till stöd för hans framställning andragna skälen får utskottet hänvisa till motionen.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beslöt 1922 års riksdag, att byggnader för ett dubbelseminarium i Linköping skulle å viss närmare angiven tomt uppföras i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten, numera byggnadsrådet *Georg A. Nilsson* upprättade ritningar samt anvisade för påbörjande av sagda byggnadsarbeten på extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 ett reservationsanslag av 150,000 kronor. Genom beslut den 9 juni 1922 anbefallde Kungl. Maj:t byggnadsstyrelsen att med behörigt beaktande av vissa av riksdagen gjorda uttalanden i samråd med skolöverstyrelsen uppgöra fullständiga huvudritningar jämte beskrivning och kostnadsberäkning för uppförande å den avsedda tomten av ifrågavarande dubbelseminarium i huvudsaklig överensstämmelse med de av arkitekten *Nilsson* uppgjorda ritningarna. Byggnadsstyrelsen uppdrog då åt arkitekten hos styrelsen *A. V. Fagerström* att på grundval av Nilssons ritningar uppgöra huvudritningar jämte beskrivning och ny kostnadsberäkning. Byggnadskostnaderna, som i augusti 1922 uppskattades till 2,263,000 kronor, beräknades av byggnadsstyrelsen sedermera i dess den 27 november 1922 av-

givna utlåtande till 1,950,000 kronor. Då häri ingingo redan anvisade 150,000 kronor, skulle alltså för ändamålet ytterligare erfordras 1,800,000 kronor. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beviljade 1923 års riksdag till ifrågavarande byggnadsföretag, utöver redan anvisat anslag å 150,000 kronor, ett belopp av 1,800,000 samt anvisade för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag ett belopp av 800,000 kronor.

Sedan Kungl. Maj:t genom beslut den 17 augusti 1923 anbefallt skolöverstyrelsen att taga i övervägande, huruvida genom inskränkning av lokalutrymmen eller eljest sådan förenkling kunde ske i det föreliggande förslaget till nybyggnad, som kunde leda till en minskning av de beräknade byggnadskostnaderna, avgav skolöverstyrelsen den 4 september 1923 utlåtande i sådant hänseende, varvid överstyrelsen ifrågasatte vissa inskränkningar i förslaget. Byggnadsstyrelsen, som därefter anbefalldes avgiva förnyat yttrande i ärendet, avgav den 6 december 1923 sådant yttrande och meddelade därvid, att styrelsen uppdragit åt arkitekten Fagerström att, i syfte att nedpressa kostnaderna, omarbeta förslaget och därvid följa de av skolöverstyrelsen i dess sistberörda utlåtande gjorda anvisningar samt även i övrigt vidtaga alla de förenklingar, som kunde befinnas möjliga. Det sålunda omarbetade förslaget skulle, enligt vad byggnadsstyrelsen meddelade, draga en kostnad av 1,563,000 kronor, varav emellertid redan av riksdagen anvisats sammanlagt 950,000 kronor. Byggnadsstyrelsen erinrade om att styrelsen i skrivelse den 23 augusti 1923 hemställt om förslag till riksdagen om anvisande för budgetåret 1924—1925 av ytterligare 600,000 kronor för ändamålet, varvid styrelsen utgått från att byggnadsarbetena skulle inom kort igångsättas, samt framhöll i sin senare skrivelse av förenämnda 6 december 1923, att, då så ännu icke blivit fallet, för byggnadsarbetenas bedrivande intill den 1 juli 1925 icke erfordrades ytterligare medel utöver redan anvisade 950,000 kronor.

Någon framställning i ämnet från Kungl. Maj:ts sida till innevarande års riksdag har icke blivit gjord. I ovanberörda motion påkallas emellertid ett omedelbart igångsättande av de beslutade byggnadsarbetena.

Genom det i december 1923 omarbetade förslaget skulle en besparing i förhållande till de förutvarande kostnaderna vinnas å 387,000 kronor, eller, med frånräknande av vissa arkitektarvoden, 364,000 kronor. Utskottet, som tagit del av detta förslag, har icke funnit någon anledning till erinran mot detsamma.

Emellertid har, efter vad utskottet inhämtat, frågan varit föremål för förnyad omprövning från Kungl. Maj:ts sida. Genom remiss den 16 februari 1924 anbefallde Kungl. Maj:t byggnadsstyrelsen och skolöverstyrelsen att avgiva gemensamt utlåtande i ämnet och därvid särskilt yttra sig om, dels huruvida det med hänsyn till den nuvarande och beräknade tillgången å folkskollärare kunde anses vara av förhållandena påkallat, att för folkskoleseminariet i Linköping redan nu uppfördes en nybyggnad avsedd för ett

dubbelseminarium, eller huruvida en byggnad för ett enkelseminarium för närvarande kunde anses tillräcklig, dock eventuellt med sådan planläggning, att den vid behov kunde utbyggas såsom dubbelseminarium, *dels* i vad mån byggnadskostnader och driftkostnader kunde nedbringas vid en mera koncentrerad planläggning av byggnaden, *dels ock*, därest byggnad för ett enkelseminarium ansåges för närvarande vara tillfyllest, huruvida den nuvarande seminarietomten därvid lämpligen kunde komma till användning. I anledning härav hava ämbetsverken i utlåtande den 27 mars 1924 yttrat sig. Till en början har på anförda skäl gjorts gällande, att det enligt ämbetsverkens mening måste anses påkallat, att för ifrågavarande folkskoleseminarium redan nu uppfördes en nybyggnad, avsedd för ett dubbelseminarium, därvid ämbetsverken särskilt betonat behovet av att tillgodose tillgången på manliga lärare. Beträffande frågan, i vad mån byggnadskostnader och driftkostnader skulle kunna nedbringas vid en mera koncentrerad planläggning av byggnaden, framhålla ämbetsverken, att en mera koncentrerad planläggning av seminariebyggnaden än den i det föreliggande förslaget angivna givetvis vore möjlig, men att en sådan koncentrerings icke kunde vinnas på annat sätt än att det vid de nyare seminarieanläggningarna i allmänhet använda plansystemet med lärosalar allenast på korridorernas ena sida frånginges. Det skulle sålunda bliva erforderligt att i stället anordna mittkorridorer med lärosalar förlagda å bägge sidor. Genom en dylik anordning skulle den sammanlagda korridorlängden komma att uppgå till ungefär hälften av den i det Fagerströmska förslaget angivna, varjämte endast två trappor skulle erfordras. De delar av byggnaden, som inrymde högtidssal, administrationslokaler och gymnastiklokaler, kunde däremot icke genom en förändrad planläggning minskas. Dessa lokaler skulle emellertid, därest planläggningen av övriga delar av byggnaden förändrades på angivet sätt, lämpligen kunna förläggas till två lika stora flyglar, vilka sammanbyggdes med själva skolbyggnaden på sätt, som givetvis vore beroende på, huru byggnaden förlades å tomten. Genom den sålunda skisserade koncentreringsplanläggningen av de för undervisningsändamål avsedda delarna av en byggnad för ett dubbelseminarium anse ämbetsverken en besparing kunna vinnas beträffande byggnadskostnaderna av i lyckligaste fall högst 150,000 kronor. Besparingen beträffande uppvärmningskostnaderna kunde beräknas uppgå till omkring 4,000 kronor för år. Emellertid hava ämbetsverken framhållit, att det ur allmän pedagogisk synpunkt mötte betänkligheter att uppföra seminariebyggnaden i enlighet med det angivna koncentrerade plansystemet. Då de besparingar beträffande byggnads- och driftkostnader, som härigenom skulle vinnas, icke uppvägede de nackdelar, med vilka detsamma vore förbundet, ansågo sig ämbetsverken böra avstyrka ett frångående av den i arkitekten Fagerströms förslag angivna planläggningen av seminariebyggnaden.

Utskottet har jämväl tagit del av nu senast skisserade förslag. Under förutsättning att med det ifrågasatta koncentrerade byggnadssättet intet efter-

gives i fråga om undervisningslokalernas omfattning samt byggnaderna jämväl i övrigt komma att bliva för sin uppgift fullt ändamålsenliga, har utskottet intet att invända mot att nybyggnaden kommer till stånd i enlighet härmed.

Genom besök, som ledamöter av utskottet å ort och ställe gjort, har utskottet erhållit den uppfattningen, att ett trängande behov föreligger att få seminariets byggnadsfråga snarast löst. Enligt utskottets mening är det sålunda mest angeläget tillse, att de ifrågasatta byggnadsarbetena varda omedelbart igångsatta. Vad angår frågan efter vilken plan byggnaden bör uppföras, har utskottet ovan förklarat sig ej hava något att erinra mot vare sig det i december 1923 av arkitekten Fagerström omarbetade förslaget eller det senast skisserade koncentrerade plansystemet. Utskottet anser, att det bör stå Kungl. Maj:t fritt att efter omprövning och aktgivande å samtliga på frågan inverkan omständigheter välja mellan de båda byggnadssätten, därvid utskottet dock förutsätter, att de fortsatta undersökningarna bedrivs med sådan skyndsamhet, att icke byggnadsarbetenas påbörjande ytterligare varder någon avsevärdare tid uppskjutet. Några medel utöver vad redan för ändamålet av riksdagen anvisats lära icke erfordras för budgetåret 1924—1925.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen, i anledning av herr Rydén's ovanberörda motion, må i skrivelse till Kungl. Maj:t förklara, att från riksdagens sida icke hinder möter för Kungl. Maj:t att låta igångsätta nybyggnadsarbetena vid folkskoleseminariet i Linköping i enlighet med vad utskottet ovan anför.

Stockholm den 13 maj 1924.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtande nr 70.
